

Uitgave 2022-4 • periode 4 juli - 11 september 2022

Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland

LUTHERROOS

Kerkblad van de Evangelisch-Lutherse gemeente Zuid-Nederland

Noord-Brabant - Limburg - Nijmegen

Met informatie over de kernen Bergen op Zoom, Eindhoven, Heusden, Nijmegen en Zuid-Limburg

Bij de Voorplaat

Midden in een dor en droog verlaten landschap, onder de genadeloze stralen van de felle hete middagzon staan de restanten van een kerk. Niemand te bekennen. Bij het binnenlopen van de ruïne word ik vanzelf heel stil. Mooi dat dit soort plaatsen uit het verleden kunnen blijven bestaan.

Van de Redactie

De Lutherroos is deze keer vier pagina's dunner dan normaal. In de vakantietijd zijn veel gemeenteleden op vakantie en gaan activiteiten op een lager pitje.

In Eindhoven bijvoorbeeld houden de Doopsgezinden, Remonstranten en de Lutheranen in juli en augustus gezamenlijke diensten. In onze andere kerken zijn minder of geen diensten.

Vakantie is een tijd van rust en bezinning. Terugkijken op een woelige periode. Maar vooral genieten van de mooie dingen van het leven. Nieuwe plaatsen en landschappen ontdekken of terug naar die mooie plek waar we vaker zijn geweest. Nieuwe herinneringen maken en oude herinneringen ophalen.

Als u iets moois of speciaals beleeft of een fijne plek bezoekt laat het ons weten. Schrijf daar eens iets over, om te delen met andere gemeenteleden en belangstellende lezers van ons kerkblad de Lutherroos.

We hopen u allen na de vakantie weer in goede gezondheid te mogen ontmoeten, in een kerkdienst of bij een andere gelegenheid.

*Wij wensen u veel leesplezier.
Namens de redactie
Martin de Groot*

Colofon

De Lutherroos is een uitgave van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland en verschijnt zeven maal per jaar en wordt toegezonden aan (doop)leden van de gemeente en aan belangstellende relaties. Overname van artikelen en/of foto's is toegestaan mits met vermelding van "Lutherroos" en het editie-nummer.

Redactie Lutherroos:

Dick Eekel (hoofdredacteur en redactie Eindhoven)

Susanne Freytag (predikant)

Coby van Dam-Bouwens (redactie Nijmegen)

Gerda Boon (redactie Zuid-Limburg)

Martin de Groot (eindredacteur, lay-out en productie)

Redactieadres:

p/a Vennekerhei 39

5508 WB Veldhoven

redactie@lutherszuidnederland.nl

Adrescorrectie en/of klachten over toezending:

Tom Tempelaar, Amerlaan 2

5626 BP Eindhoven

secretariaat@lutherszuidnederland.nl

Opplage: 600 exemplaren

Kopij aanleveren voor de volgende editie:

vóór 15 augustus 2022.

Die editie geldt voor de periode

van 11 september - 23 oktober 2022.

Wilt u ook de Lutherroos ontvangen?

U kunt altijd contact opnemen met de predikant. U kunt vriend of lid worden van de Evangelisch-Lutherse Gemeente.

Hiervoor kunt u contact opnemen met de secretaris. Vrienden en leden ontvangen automatisch de Lutherroos.

Daarnaast kan iedereen die geïnteresseerd is aangeven de Lutherroos te willen ontvangen.

Wilt u dan uw naam, adres en geboortedatum opsturen naar: secretariaat@lutherszuidnederland.nl

Er zijn geen abonnementskosten maar een bijdrage aan de kosten van het blad in de vorm van een gift is van harte welkom.

Digitaal en op papier?

Ontvangt u de Lutherroos op papier en wilt u het blad ook digitaal ontvangen geef dit dan via een e-mail met uw naam en uw e-mailadres door aan redactie@lutherszuidnederland.nl.

Wilt u bijdragen aan de kosten van het kerkblad:

NL87 INGB 0001 1373 31

Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland
vermeld: Gift kosten Lutherroos

Inhoudsopgave

Van de redactie.....	2
Bij de voorplaat.....	2
Wilt u ook de Lutherroos ontvangen?.....	3
Colofon.....	3

Meditatie: God wat ben je mooi.....	4
Een Luthers (ABC) - Ziel.....	6
Een onverwachte ontmoeting.....	7
Liederen van Luther.....	8

Uw verhaal over een Vakantiekerk.....	9
In Memoriam.....	9

Buitendag in Heusden.....	10
Luchthavenpastoraat - Mensenrechten... ..	11
Uit de kerkenraad.....	11
Zomerkamp kinderen Armenie.....	12
Waardig leven en waardig sterven.....	13

Advertenties.....	14
-------------------	----

Verjaardagen in Zuid-Nederland.....	15
-------------------------------------	----

Kern Bergen op Zoom.....	16
- Pinksterviering in de Gertrudiskerk.....	16

Kern Eindhoven.....	17
- Agenda Eindhoven.....	17
- In de Cathrien.....	17
- Berichten uit Armenie.....	18
- Uit de kerncommissie.....	18
- Verjaardagen kinderen.....	19

Kern Heusden.....	19
-------------------	----

Kern Nijmegen.....	19
- Uit de kerncommissie.....	19
- Tuingroep.....	20
- Collectes.....	20
- Openstelling kerk tijdens Vierdaagse.....	20
- De andere wang.....	21
- Oecumenische Werkgroep Diaconaat.....	21

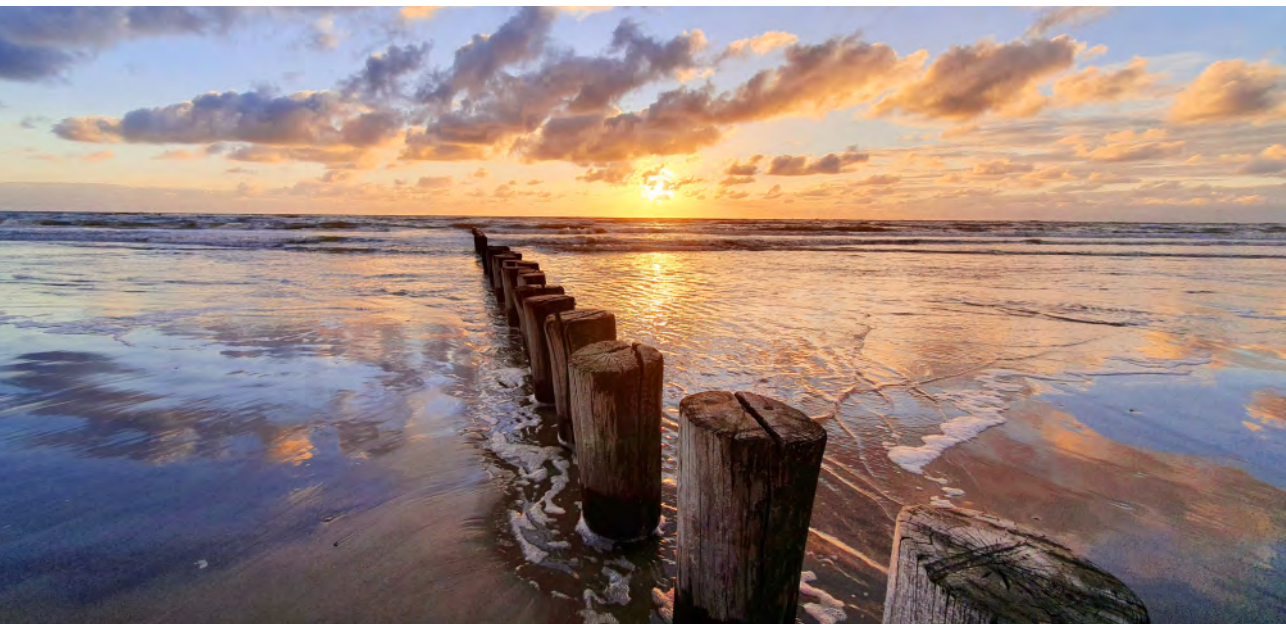
Kern Zuid-Limburg.....	22
- Onze gasten uit de regio Eindhoven.....	22
- Uit de kerncommissie Zuid-Limburg.....	23
- Collectes komende tijd.....	23
- Vespers in de Lutherse kerk Heerlen.....	24

Contactadressen.....	25
----------------------	----

Vieringen.....	26-27
- Kerkdiensten Eindhoven.....	26
- Kerkdiensten Heusden.....	26
- Kerkdiensten Nijmegen.....	27
- Kerkdiensten Zuid-Limburg.....	27
- Huisviering Bergen op Zoom.....	27

Meditatie:

God wat ben je mooi

De zomer is voor veel mensen een mooie tijd. Velen van ons genieten van het mooie weer. Tijdens vakanties hebben we vaak ook meer aandacht voor het mooie om ons heen. We gaan op zoek naar mooie plaatsen, we hebben tijd om musea, tentoonstellingen, concerten te bezoeken. Voor velen is de natuur zelf het mooiste schouwspel om van te genieten.

Wanneer we iets als mooi beleven dan is het vaak een onverwachte ervaring die ons treft, een ervaring die ons tot in ons binnenste ontroert, een intens mooie zonsopgang, een mooi schilderij, prachtige muziek. Koester die momenten; het zijn bijzondere momenten.

Wat is nu het mooie, het schone? Schoonheid is niet te definiëren. Het ontsnapt aan een duidelijke omschrijving. Wat we mooi vinden is vaak ook subjectief. Wat we als mooi ervaren heeft met veel

factoren te maken. Schoonheid is dat wat bij het zien of horen een gevoel van behagen opwekt, dat is de meest algemene omschrijving ervan. Schoonheid heeft met verhouding, harmonie, glans en klank te maken. En hoewel het een heel persoonlijke ervaring is wanneer we 'iets mooi vinden' beleven we het tegelijkertijd als 'iets dat mooi is'. Als iets dat verder reikt dan onze eigen persoonlijke beleving. Ik verwacht dat wat ik mooi vind in wezen mooi is.

De vraag is nu: Heeft de schoonheid die we ervaren ook iets met geloof te maken?

Mensen kunnen schoonheid ervaren als iets dat verwijst naar God. De violist Yehudi Menuhin vertelde eens dat na afloop van een concert Einstein bij hem kwam en zei: "Dank u, heer Menuhin; U heeft opnieuw aan me bewezen dat er een God in de hemel is."

Schoonheid is één van de eigenschappen van God. Schoonheid heeft daarmee een link met het goddelijke. Wanneer we God omschrijven spreken we over Gods heerlijkheid. We kunnen de heerlijkheid van God waarnemen en we kunnen de schoonheid in zijn wereld waarnemen. Schoonheid van mensen, tussen mensen, in wat mensen hebben gemaakt enz.. Augustinus roept God aan als 'Schoonheid van al wat schoon is'. God wat ben je mooi.

Het heilige omvat het schone. Daardoor is schoonheid een belangrijke waarde in de christelijke geloofstraditie. En dat is de reden waarom we zo veel aandacht schenken aan de schoonheid en heiligheid in het kerkgebouw, de (kerk)muziek, het lied en de liturgie. Velen die deze zomer weer op reis gaan gaan bijna als vanzelf onderweg de mooie kerken bezoeken en genieten van het mooie dat daar te zien en te beleven is.

Daar in de kerken ervaren we ook dat een christelijk schoonheidsbegrip verder reikt dan een standaardopvatting van het schone. Want het enige volkomen schone beeld van God in onze wereld is Christus. Ook het lijden en het lelijke van de zonde krijgen een plaats in de christelijke opvatting van schoonheid. Kruis en schoonheid worden met elkaar verbonden.

Het lelijke en het gruwelijke van kruis en martelaarschap is het tegengestelde van het mooie. Maar het laat ons juist als een schrikbeeld verlangen naar het mooie. De schoonheid van Christus is dat Christus de diepten van het zijn opneemt tot in zijn hemelse heerlijkheid.

Een christelijk begrip van schoonheid kan niet ontwikkeld worden zonder het lelijke van het kruis, van lijden en onrecht. In dit geval is er onderscheid te maken tussen gemakkelijke schoonheid zoals eenvoudige melodieën of een mooi menselijk gelaat die spontaan een reactie van genoeg oproepen en moeilijke schoonheid die verder gaat dan oppervlakkige schoonheid.

Een kunstenaar kan juist verborgen schoonheid aan het licht brengen, zoals Rembrandt de schoonheid kan laten zien van een oude vrouw die bidt. Er is dan bezinning nodig voordat we iets als schoon of lelijk beoordelen.

Het leven is waard om geleefd te worden, alleen al vanwege het genieten van schoonheid. Schoonheid behoort tot de vreugde van de sjaloom, tot de vreugde van het komende Rijk van God.

Het beleven van het mooie wekt als vanzelf het verlangen naar het goede. In een wereld zonder schoonheid verliest het goede zijn aantrekkingskracht.

Het is een levenskunst je te richten op het schone en dat juist binnen te laten. De ervaring van schoonheid maakt gelukkig; het is een vorm van genade.

Ik wens u veel mooie momenten en ervaringen van schoonheid toe in deze zomermaanden.

ds. Susanne Freytag

Een Luthers (ABC)

Prof. dr. Markus Matthias (1956) is sinds 2008 hoogleraar Lutherana aan de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) in Amsterdam. Zijn wieg stond in het Duitse Mainz.

Ziel

De ziel kan afstand nemen van alles, behalve van het Woord van God. Behalve met het Woord van God kan zij met geen zaak verholpen worden. Wanneer ze echter het Woord van God heeft, dan heeft ze niets anders meer nodig, maar heeft ze genoeg aan het Woord, te weten: voedsel, vreugde, vrede, genoeg, kunst, gerechtigheid, waarheid, wijsheid, vrijheid en alles goeds in overvloed.'

WA 7, 22:9-17; Van de vrijheid van een christenmens, 1520; Duits).

Het ontkennen van het bestaan van de ziel of in ieder geval van het eeuwig bestaan ervan is niet pas opgekomen met het verlichtingsdenken en met de drang de mensheid te bevrijden van alle godsdienstigheid. Luther werd er al mee geconfronteerd, maar voor hem is de ziel juist essentieel voor het menszijn.

Wat is de reden waarom mensen de ziel dan wel haar eeuwig 'overleven' willen ontkennen? Is dat vooral iets rationeels, omdat wij het bestaan van

de ziel niet aannemelijk kunnen maken of omdat ze met de natuurwetenschappelijke methodes niet zichtbaar te maken valt? Is het misschien slechts een hersenschim?

Waarschijnlijk hebben wij er echter geen belang bij om het bestaan van de ziel te veronderstellen

– zelfs niet voor onszelf. Want als de ziel bestaat, dan betekent dat nogal wat. Als wij bezielde wezens zijn beseffen wij dat we ons moeten verantwoorden voor ons leven, voor het gebruik van

onze talenten, voor het potentieel dat bezieling blijkt met zich meebrengt en voor het gegeven dat de mens zich ver boven de dierenwereld verheft.

Wanneer Luther zegt dat de ziel slechts behoefte heeft aan het Woord van God, dan stelt hij eigenlijk dat iemand met een ziel uiteindelijk nooit haar bestemming kan vinden in welke wereldse, materiële zaak dan ook. Want een ziel zal in ontmoeting met het gewone aardse steeds beseffen dat ze aan vergankelijke zaken eigenlijk niets heeft, omdat ze zichzelf niet als vergankelijk verstaat. Aardse zaken zijn wel leuk, maar hebben geen echte waarde; ze zijn vergankelijk, terwijl de mens op zoek is naar een blijvende vervulling. Als mensen toch in wereldse aangelegenheden hun bestemming vinden, zijn ze waarschijnlijk het besef van hun eigenlijke mogelijkheden en hun eigen waardigheid kwijtgeraakt.

Een zelfbewuste ziel, zegt Luther, zou haar vervulling in het Woord van God en alleen in het Woord moeten zoeken. Alleen daar komt ze tot rust, alleen daar vindt ze haar voltooiing. De menselijke ziel en het Woord van God horen bij

elkaar. Een ziel heeft behoefte aan iets dat op haar lijkt, dat antwoord geeft op haar vragen naar haar oorsprong, haar doel en haar (in gebrek blijvende) verantwoordelijkheid. De ziel heeft behoefte aan een (gespreks-)partner; een menselijke uiterd, maar uiteindelijk een goddelijke gesprekspartner waarin ze kan rusten.

Iemand die het Woord van God dwars door alle menselijke woorden heen kan vernemen, die zal het bestaan van zijn ziel niet kunnen ontkennen. Die zal ontdekken dat er een wereld bestaat die veel beter bij haar past. Een wereld waarin het niet slechts gaat over keuzes, maar over vrijheid. Niet slechts over meningen, maar over waarheid, niet slechts over natuurlijke, maar over geestelijke zaken.

Alleen hierdoor al wordt duidelijk dat het christelijke mensbeeld-Luthers mensbeeld-veel

minder pessimistisch is dan velen het christendom en Luther voor de voeten werpen. Integendeel, die nemen de menselijke ervaring serieus dat zij in hun ziel ontvankelijk zijn voor dingen die ons verstand, het begrijpelijke en het gebruikelijke, te boven gaan. Luther verwijst dan naar vreugde, kunst, wijsheid of vrijheid en dergelijke.

Het hoogste goed van een ziel is uiteindelijk het Woord van God. Daar zal de ziel een wereld ontmoeten die haar vaste oriëntatie geeft en haar oneindige schoonheid toont. Het Woord van God verstaan wij echter alleen maar als wij ons laten raken; als wij niet alles willen controleren maar ons kwetsbaar opstellen voor de schoonheid van God. Blijkbaar kan dat niet voortdurend, maar zeker af en toe. Dat zijn dan bezielende momenten.

prof.dr. Markus Matthias

Een onverwachte ontmoeting

Eens tijdens een vakantie waren mijn man en ik in Italië, om precies te zijn in Venetië. We gingen met de Vaporetto (de waterbus) buitenom naar het hart van Venetië – het San Marco plein. Omdat we niet rechtstreeks gingen, voeren we op de Lagune – het buitenwater. Ineens werd het stil en werd het duidelijk dat de motor van de boot was uitgevallen.

We dobberden stuurloos op het grote wateroppervlak. De kapitein van het schip was druk gebarend met zijn assistent aan het werk om de motor weer te starten. Alle drukte ten spijt – de

motor gaf geen krimp meer. Als een boot zonder motorkracht op het water dobbert dan wordt het een speelbal van de stromingen.

Na enige tijd dus stuurloos rond gedobberd te hebben kwam gelukkig een andere Vaporetto ons te hulp. Het duurde nog even voordat we aan elkaar vast gemaakt waren en we naar de vaste wal geduwd werden. De haltes van de Vaporetto zijn een soort drijvende “bushokjes” die met hoog en laag water mee kunnen stijgen of dalen. Iedere halte heeft ter herkenning van de naam van de halte een soort straatnaambord aan drie kanten eraan hangen. Na ons avontuur op het water werden wij naar de halte “Redentore” gebracht. Toen ik die naam zag kon ik een glimlach niet onderdrukken. Waar je ook bent, in welke omstandigheden dan ook, je kunt niet om “De Verlosser” heen.

De Vaporettohalte van Redentore (De Verlosser kerk) bracht ons weer in veiligheid.

Elsa Aarsen-Schiering

Lieder van Luther

Gott der Vater wohn uns bei (God de vader sta ons bij)

In deze serie behandelt een predikant de liederen van Luther in willekeurige volgorde. Het is de bedoeling dat al zijn liederen een keer aan bod komen.

In het jaar 1524 werd dit lied geschreven door Luther (vermeld in de Weimarer Ausgabe 35), geïnspireerd door een litaniegebed uit de 15e eeuw. Dit lied werd gezongen bij processies rond het feest van de Drie-eenheid en werd met een vergelijkbare tekst al gevonden in de "Crailsheimer Schulordnung" uit het jaar 1480. De vorm waarin dit lied werd gedicht heeft het karakter van een litanie vastgehouden. (Herhalingen in alle verzen.)

In de tijd dat Luther dit lied (her-)dichtte was er in Europa een grote politieke spanning. Er was een massieve aanval van de Turkse troepen, die optrokken naar Wenen en de dreiging naar Duitsland, waar Luther zich ook sterk mee bezig hield.

Luther, natuurlijk als theoloog, liet de militaire bestrijding van de aanvallers over aan de wereldlijke overheid, de keizer en de landvorsten. De theologische bestrijding nam Luther wel ter hand. Eén van de belangrijkste theologische geschilpunten met het geloof van de Islam is de Christelijke leer van de drie-eenheid Gods.

Het Christelijk geloof belijdt Gods openbaring dusdanig: God heeft zich als Schepper geopenbaard in Zijn geschiedenis met deze wereld en in het bijzonder met Zijn volk Israël. Hij heeft zich in Zijn Zoon Jezus Christus geopenbaard als liefdevolle Aanwezige. En Hij heeft zich als de Trooster en als de Begeleider van de mensheid in de Heilige Geest geopenbaard. Drie keer heeft Hij zich geopenbaard, maar iedere keer is het dezelfde God: Drie – één. De islam verdenkt de Christenen ervan dat zij in feite drie Goden vereren.

Om te geloven hoef je geen dogmatische regels uit je hoofd leren, maar moet je vieren, zingen. Dat is Luthers. Daarom vieren wij de Drie-eenheid met een feestdag en zingen wij over deze God.

Bach heeft dit lied in een Cantate verwerkt, Cantate BWV 748. Het staat niet in het oude Liedboek der Kerken vermeld en ook niet in het nieuwe Liedboek. Wel in ons oude Lutherse Gezangboek onder nummer 92. Het zou mooi zijn, wanneer wij dit lied via de Bundel: "Alle liederen van Luther nr. 13" weer zouden kunnen gaan zingen in onze kerken.

ds. Willem Boon

1. Gott der Vater, wohn uns bei
Und lass uns nicht verderben,
Mach uns aller Sünden frei
Und helf uns selig sterben.
Vor dem Teufel uns bewahr,
Halt uns bei festem Glauben.
Und auf dich lass uns bauen,
Aus Herzensgrund vertrauen,
Dir uns lassen ganz und gar,
Mit allen rechten Christen
Entfliehen Teufels Listen,
Mit Waffen Gotts uns rüsten.
Amen, Amen, das sei wahr,
So singen wir Alleluja.

2. Jesus Christus, wohn uns bei
Und lass uns nicht verderben,
Mach uns aller Sünden frei
Und helf uns selig sterben.
Vor dem Teufel uns bewahr,
Halt uns bei festem Glauben.
Und auf dich lass uns bauen,
Aus Herzensgrund vertrauen,
Dir uns lassen ganz und gar,
Mit allen rechten Christen
Entfliehen Teufels Listen,
Mit Waffen Gotts uns rüsten.
Amen, Amen, das sei wahr,
So singen wir Alleluja.

3. Der Heil'g Geiste, wohn uns bei
Und lass uns nicht verderben,
Mach uns aller Sünden frei
Und helf uns selig sterben.
Vor dem Teufel uns bewahr,
Halt uns bei festem Glauben.
Und auf dich lass uns bauen,
Aus Herzensgrund vertrauen,
Dir uns lassen ganz und gar,
Mit allen rechten Christen
Entfliehen Teufels Listen,
Mit Waffen Gotts uns rüsten.
Amen, Amen, das sei wahr,
So singen wir Alleluja.

Uw verhaal over een vakantiekerk

Bezoekt u tijdens uw vakantie of dagje uit wellicht een andere kerk dan uw eigen kerk op de normale zondagen? Dan gaat u vast wel een mooie ervaring opdoen.

Misschien woont u een kerkdienst bij en spreekt u met gemeenteleden over hun kerkgang. Het kan ook zijn dat u alleen maar de schoonheid van de kerk bewondert en wordt geraakt door de architectuur of een interessant stukje historie ontdekt.

Kortom, gemeenteleden worden van harte uitgenodigd om hun ervaring met ons te delen.

In de volgende uitgave starten we weer de rubriek 'Vakantiekerk' in de Lutherroos.

De redactie laat zich graag verrassen door uw leuke en interessante verhalen.

Daarom bevelen wij deze rubriek van harte bij u aan.

Uw verhalen worden op volgorde van binnenkomst geplaatst in de Lutherroos.

Stuur uw verhaal en als dat lukt een mooie foto naar: redactie@lutherszuidnederland.nl

Hartelijk dank.

De Redactie

In Memoriam

Hetty Moosdorff - ter Laak

* 8 januari 1942 - † 8 juni 2022

God heeft ons geen kalme reis beloofd, maar wel een behouden aankomst

Enkele jaren geleden zijn Hetty en haar man Fred Moosdorff vanuit de Wieringermeer naar Gendt verhuisd, dichterbij een van de dochters. Zij hebben elkaar leren kennen bij de lutherse jeugdgroep via de lutherse kerk op het Spui. En toen ze naar Gendt verhuisden kregen ze de tip om naar de lutherse kerk in Nijmegen te gaan. Daar voelden ze zich snel thuis en kwamen regelmatig in de diensten.

Omdat ze slecht kon zien zorgden gemeenteleden voor een liedboek met grote letters. Het was een grote verbetering toen ze na een operatie weer beter kon zien. Maar helaas bleek kort daarna dat ze leed aan een progressieve zenuw- en spierziekte.

Er brak een tijd aan waarin ze wisten dat ze de gegeven tijd nog zo veel mogelijk wilden benutten met bezoeken aan de plaats waar ze gewoond hadden en het geliefde Domburg waar ze graag kwamen.

Hetty hield van zingen in een koor en kegelen maar nog het meest van knutselen. Ze was creatief met alles. Met veel liefde maakte ze mooie poppenhuizen. Tot het einde toe was ze creatief bezig. In de laatste weken heeft ze nog een kleurige deken gehaakt.

Ze leefde met haar dochters, familie en kleinkinderen mee. Stond voor hen klaar waar nodig. Maar nu was het andersom Fred en de dochters stonden voor haar klaar om te helpen waar nodig. Het was niet makkelijk om steeds meer uit handen te geven. Uiteindelijk heeft ze haar leven uit handen moeten geven.

We wensen haar man, de dochters en de familie sterkte bij het dragen van dit verlies.

Ds. Susanne Freytag

4 september
Buitendag in Heusden

Ga mee 4 september naar de Buitendag in Heusden dit jaar!

**Geef je op bij de contactpersoon van je kern
(om samen te reizen bijvoorbeeld).**

In Heusden gaat ds. Susanne Freytag ons voor in de gezamenlijke dienst die om **10.30 uur** begint.

Het kleine Heusdense kerkje gaat dan uitpuilen - en dat is eigenlijk toch nog steeds een genoeg.

Daarna steken we in de haven van wal met een schip.
Dan zitten we samen in een schuitje, altijd leuk en leerzaam.
Uiteraard wordt daarbij ook de inwendige mens versterkt.

Komt allen! Sta open voor de ontmoeting,
we gaan er een leuke gemeentedag van maken!

Geef je op!

Opgeven per kern bij:

- Kern Heusden: luthersheusden@gmail.com
- Kern Eindhoven: Dick Eekel - email: djeekel@gmail.com - of T: 06 3319 0377
- Kern Zuid-Limburg: Gerda Boon - email: gerda.boon@hotmail.com - of T: 06 3610 9177
- Kern Nijmegen: Annemarie van Diepen - email: a.vandiepen3@gmail.com of T 06 3813 4196

Luchthavenpastoraat

Mensenrechten

In de aankomsthal sprak ik een ouder stel, een man en een vrouw. Ze vertelden dat ze hun zoon kwamen ophalen, die samen met zijn man, uit een Oost-Europees land kwam.

Ik vroeg hoe dat is in dat land, twee mannen samen. Ze vertelden dat hun zoon werkt bij de Europese commissie voor de rechten van de mens, in het bijzonder homo rechten. Ze waren trots op hun zoon, dat hij dit werk doet, en ze vertelden er met enthousiasme over. Wat bijzonder, om zul-

ke trotse ouders te ontmoeten, met een zoon, die zulk zinvol en mooi werk doet.

Op het vliegveld vind je de maatschappij, onder een vergrootglas.

Met alle diversiteit, en alle variaties. Hoopvol om te horen, dat er gewerkt wordt aan mensenrechten.

Mirjam van Nie

Uit de kerkenraad

De kerkenraadsvergadering werd gehouden op 9 mei 2022 in de Dommelhoeferkerk in Eindhoven.

Ons nieuwste kerkenraadslid, Karin Bonfrere, stelde zich daar voor. We zijn zeer verheugd dat met deze ouderling-kerkrentmeester niet alleen onze kerkenraad weer op sterkte is. maar ook ons College van Kerkrentmeesters (CvK).

Ds. Susanne Freytag kondigde aan dat op 18 juni de uitgestelde kerkelijke bevestiging van haar huwelijk met Martin de Groot in Laren (Gld) zal gaan plaatsvinden.

De vice-voorzittersfunctie is op dit moment vacant en daarvoor werd ds. Susanne Freytag benoemd.

Binnen het CvK werd Irene Oosterveer aangesteld als voorzitter / penningmeester, Herma Haaksema als secretaris en Karin Bonfrere als lid.

Vervolgens werden de aan de vergadering voorgelegde jaarstukken voor 2021 en de begroting voor 2023 goedgekeurd door de kerkenraad.

De jaarstukken en begroting van het College van Diakenen werd door onze dagvoorzitter Wichert de Lange toegelicht. Er waren geen bezwaren tegen.

Het voorstel voor de verkoop van het kerkgebouw in Nijmegen moest opnieuw worden genomen en werd met acht stemmen voor en twee onthoudingen aangenomen zonder dat een koper werd genoemd. Het CvK zal de verkoop verder voorbereiden en contact opnemen met onze makelaar. Na de zomer gaan we een 'Heidag' houden voor de kerkenraad. Daar zal ons nieuwe Beleidsplan opgesteld worden.

De redactie is nu uitgebreid met contactpersonen uit de kernen. Zo is het nu al zichtbaar dat de kopij voor de Lutherroos sneller en efficiënter wordt aangeleverd.

Tom Tempelaar

Zomerkamp kinderen Armenië

Het was weer een spannend jaar. Niet alleen met de Covid-19 maar ook met het oplaaien de geweld in de Oekraïne . Natuurlijk kreeg Armenië hier ook veel van mee omdat er veel familie van de Armeense bevolking in Rusland of de Oekraïne woont of werkt.

Onze contactpersonen hebben ook familie daar. Met hen konden we berichten uitwisselen hoe het met ze gaat. Gelukkig zijn er ook leuke berichten ontvangen zoals het Kerst-nieuwjaar feest in Lori/Snogh waar onze contactpersoon voor de kinderen een leuk samenzijn had georganiseerd. Zie voor foto's onze website.

Nog steeds hebben de families last van het wegvalen van vader, broer of oom. De familie heeft geen inkomen meer nadat vader gedood dan wel als krijgsgevangene of vermist is geraakt tijdens deze oorlog. De contactpersonen houden ons op de hoogte.

Gelukkig zijn de scholen weer heropend. De afgelopen zomer is er weer een vakantiecamp georganiseerd in de bergen bij Lori/Snogh De burgemeester ondersteunt deze plannen.

Ook in Gyumri werden er plannen gemaakt voor zomerse uitstapjes. Heeft u onze website al bezocht en de foto's gezien?

De bedoeling is om ook dit jaar weer een zomerkamp te or-

ganiseren door onze contactpersonen in de regio's Gyumri en Lori.

Wilt u de zomer(daguitjes/kampen) ondersteunen? Een donatie of een periodieke donatie om de zomerkampen jaarlijks te doen plaatsvinden zijn uiterst welkom.

Dat kan op rekening NL63 RABO 0127 1851 27 van de Stichting Kinderhulp Armenië onder vermelding van zomerkamp.

De stichting is een ANBI instelling waardoor donaties aftrekbaar zijn van de inkomstenbelasting.

Het doel van dit project is om de kinderen een onbevangen en zorgeloos zomerkamp te geven in hun eigen omgeving. In hun eigen gebied zorgen zij met hulp van vrijwilligers ervoor, dat er zo'n 35 kinderen per regio gedurende 14 dagen onbezorgd kunnen genieten van een vakantie in het zomerkamp.

Er wordt gezorgd voor goede voeding, rust, gezelligheid, sport en excursies.

Dit is alleen maar mogelijk tijdens de zomerkampen. Bij de gezinnen thuis is er het jaar door weinig te eten en moeten de kinderen zich zelf vermaken. Geld voor wat extra's is er niet. Dit is het enige moment dat de kinderen vakantie hebben.

Dit alles kost veel geld. Elke bijdrage, hoe klein of groot dan ook, zorgt ervoor dat de zomerkampen dit jaar weer door kunnen gaan. Heel veel dank alvast.

Ook zoeken we nieuwe sponsor families. Weet u iemand in uw omgeving die maandelijks een familie zou willen ondersteunen? Laat het ons weten.

Saskia Hesse,
Secretaris Stichting Kinderhulp Armenië

Ontmoetingsdag Luthers Diaconaal Platform

Waardig leven en waardig sterven

Het onderwerp voor deze dag was: waardig leven en waardig sterven. Een onderwerp dat veel vragen oproept maar waar je als diaken van een kerkgemeenschap zomaar ineens mee te maken kunt krijgen.

Op 14 mei vond de 27ste ontmoetingsdag van het LDP plaats in De Bilt. Als diaken vond ik het belangrijk om deze bijeenkomst bij te wonen.

Het was voor mij de eerste keer dat ik naar een ontmoetingsdag van het LDP ging.

Drs. K. Storch heeft een lezing gehouden over waardig leven

- *de 5 thema's:
- I. menselijk leven,
  - II. Autonomie en zelfbeschikking,
  - III. Mens in de samenleving,
  - IV. Nut en zelfredzaamheid,
  - V. Fragmentarisch en gebroken leven.

en waardig sterven op basis van het document 'een leven voltooid' geschreven door de theologische commissie van de Evangelisch-Lutherse Synode.

Drs. Storch heeft de 5 thema's* uit dit document besproken waarna we in vijf groepen werden verdeeld. Iedere groep kreeg één

van de thema's uitgedeeld en dit thema werd besproken in de groep. Na een korte pauze kregen de groepen een ander onderwerp en werd er nogmaals ongeveer 30 minuten over het nieuwe onderwerp gesproken.

Ik vond het best wel lastige onderwerpen. Er kwamen mooie gesprekken op gang. De bevindingen van de groepen werden op verschillende borden geplakt en plenair besproken.

1 voor wie is de kerkdienst?

Een lezing van drs. Elsa Aarsen over "voor wie is de kerkdienst". Hierin werd gesproken over speciale diensten voor ge-

handicapten. Hoe beleven die een kerkdienst? In een paar gemeenten in Nederland wordt er een paar keer per jaar zo'n dienst gehouden. Deze mensen hebben hier ook behoefte aan. Soms lukt het vanwege teveel prikkels niet in een kerk maar kan er een soort dienst gehouden worden in het huis waar ze wonen.

2 Haar ervaring als begrafenis-begeleider

De functie van de begeleiding van de begrafenisonderneming in het begeleidingsproces door Ivette Langeveld. Zij vertelde uit eigen ervaring over de belangrijke functie

die een begrafenisonderneming heeft in het begeleiden van nabestaanden bij overlijden van een dierbare.

3 Een verhaal van de tweeling.

De kijk van een tweeling in de baarmoeder die opzien tegen de bevalling naar het onbekende. door drs. Elsa Aarsen.

Rond 15.15 vond er nog een evaluatie plaats met de aanwezigen waarna de dag wordt gesloten door de voorzitter.

Hierna kon er nog onder het genot van een drankje worden nagepraat.

Ik vond het een zeer geslaagde dag ondanks het pittige onderwerp.

Annemarie van Diepen.

Babysokjes

Voor het diaconaal project van onze gemeente zijn er babysokjes te koop. Ze worden met de hand gebreid door Lia Eekel.

De opbrengst gaat 100% naar de Stichting Kinderhulp Armenië.

Deze sokjes zijn zeer geliefd, omdat het uitschoppen wordt verhinderd door het koordje.

Wilt u een andere kleur of grotere maat, neem dan contact op met Lia Eekel.

Voor € 3,00 per paar steunt u een goed doel.

Wilt u bestellen dan kan dat via e-mail: lia.eekel@gmail.com of per telefoon 040-253 21 75

GelreBloem.nl
MAGAZIJN OPRUIMING
KORTINGEN 20% 30% 40%

OP-OP GELREBLOEM RUIPT OP
 Ook tijdens de vakantiesluiting

- 20% korting** Over uw hele aankoop vanaf 30 euro online-kortingcode: GRB30-20
- 30% korting** Over uw hele aankoop vanaf 60 euro online-kortingcode: GRB60-30
- 40% korting** Over uw hele aankoop vanaf 80 euro online-kortingcode: GRB80-40

TOTALE MAGAZIJN OPRUIMING
 Ongekend stevige kortingen over het hele assortiment
Wees er snel bij!

Vanaf 20 euro gebruik de kortingscode: GRB20 en een extra 20% korting!
 Vanaf 40 euro gebruik de kortingscode: GRB40 en een extra 20% korting!
 Vanaf 60 euro gebruik de kortingscode: GRB60 en een extra 20% korting!

Uw winkelwagen wordt automatisch vervoerd naar u als u aanmeldt.
 Wilt u inschrijven? Of wilt u niet als nieuw klant aanmelden?

bloembinderij **In de Roos**

Dagelijks keuze uit zo'n 60 verschillende snijbloemen, rozen en seizoensbloemen
 meer dan 10 verschillende bladmaterialen

St. Jacobslaan 21, 6533 BP Nijmegen

ook telefonisch of per email bloemen bestellen
 en laten bezorgen - online of in de winkel betalen

bloembinderijinderoos@gmail.com
www.bloembinderijinderoos.nl
 024 - 3503036

Adverteren in de Lutherroos ?

Jazeker, dat kan.
 Advertenties moeten wel passen bij het karakter van de Lutherroos en haar lezerspubliek.
 Heeft u vragen of wilt u meteen al advertentieruimte reserveren; neem dan contact op met de redactie
 Wij sturen u graag de advertentiekaart toe.

Gefeliciteerd !

Verjaardagen in Zuid-Nederland

Wij vermelden hier de leden die 75 of 80 jaar en ouder worden

Jarigen in de periode juli t/m 11 september

6-jul	80	Mw. E.B.C. Staayen	Deurne
8-jul	82	Mw. H. Boesch	Nuth
8-jul	80	Mw. M.T. Spekle - Schmidt	Ottersum
12-jul	75	Mw. J. Braams	Bergen op Zoom
12-jul	86	Hr. W.J. de Lange	Waalre
12-jul	82	Mw. H. Vilmar	Hoensbroek
21-jul	80	Hr. R. Presser	Hoogerheide
22-jul	83	Hr. J.P. Schepers	Sittard
22-jul	81	Hr. E.H. Dander	Landgraaf
24-jul	85	Mw. H. van Kleef – Uhde	Venlo
28-jul	75	Hr. W.M.L.G. Senden	Landgraaf
30-jul	90	Mw. J. Bol - Jedeloo	Waalre
1-aug	75	Hr. H. Dussmann	Hoogerheide
3-aug	81	Mw. I.B. Janssen van Raay - Fokker	Klimmen
4-aug	83	Hr. J.T.J. van Dijk	Oudheusden
10-aug	87	Mw. I.A. Vernhout - Diefenbach	Nieuwstad
13-aug	87	Mw. R. Da Pont	Fijnaart
13-aug	80	Mw. C.M.H. Hofman	Wijchen
20-aug	86	Mw. G.E. van Loorbeek - Godding	Brunssum
25-aug	89	Mw. A. Meijer - Weijtze	Nijmegen
26-aug	83	Mw. E.H. van Rijswijk - Reimann	Eindhoven
26-aug	83	Mw. M. Kortlandt - Dobbe	Cadier en Keer
28-aug	83	Hr. P.B. Kurpershoek	Klundert
30-aug	86	Mw. S.I. de Kort - Knook	Eindhoven
2-sep	94	Mw. M.J. Droogendijk - Lagendijk	Eindhoven
5-sep	86	Hr. F.B. van Rijswijk	Eindhoven
6-sep	84	Hr. A.E.D. Töpperwein	Bocheltz
9-sep	87	Hr. P.G.A. Schwarzbich	Ossendrecht

Wanneer u geen prijs stelt om bij de verjaardagen genoemd te worden, kunt u dit doorgeven aan de redactie.

Pastoraat
Algemeen/info

ds. S.J.A. Tempelaar
mw. M. de Vries-Dix

Pinksterviering in de Gertrudiskerk

Afgelopen maandag 30 mei vierde de kern Bergen op Zoom Pinksterfeest. Ja, het was feest. In de eerste plaats om elkaar weer te ontmoeten.

En in de tweede plaats vanwege de inhoud van de viering. Die is misschien wat minder uitbundig dan het kerstfeest en het paasfeest. Maar waar waren we zonder de komst van de Geest van God de Vader en de Zoon.

Dhr. Hans-Bas Val verzorgde het eerste gedeelte van de dienst inclusief de overdenking. Zelf ging ik voor in het Heilig Avondmaal. De gelezen bijbelteksten waren Openbaringen 22:6-17, Handelingen 2:1-11 en Evangelie van Johannes 14:22-31a.

Verslag van de overdenking:

Voor de discipelen kwam de Heilige Geest als een verrassing. Toch viel Pinksteren niet uit de lucht. De Joden - en dus ook de discipelen - kenden het wekenfeest ter gelegenheid van de voorjaars oogst. Om dat te vieren waren ze op Pinksterdag, zeven weken na Christus opstanding, samengekomen. Toen werd Pinksterdag voor de volgelingen van Jezus tot het oogstfeest van wat er uit Christus' leven en dood is voortgekomen. En kunnen we de discipelen zien als "nieuw graan" voortgesproten uit die ene stervende tarwekorrel: Christus.

Maar er werd oorspronkelijk nog iets gevierd op Pinksterdag. Op het grote belang daarvan heeft Luther nadrukkelijk gewezen. Op deze dag herdenken namelijk de Joden ook dat God de tien geboden aan Mozes gaf. In plaats hiervan komt voor de volgelingen van Christus de Heilige Geest. En in plaats van God die huist in de tempel in Jeruzalem, komen God en Christus in de harten van de mensen wonen. Deze ontwikkeling hangt samen met woorden van Jezus en met de tijd waarin Johannes zijn evangelie geschreven heeft (na de verwoesting van de tempel).

Jezus sprak: "als iemand mij liefheeft, zal hij mijn woord bewaren, en mijn Vader zal hem liefhebben en wij zullen tot hem komen en verblijf bij hem maken, niet in de toekomst in het hierna maals, nee, nu in het heden." God die in een tempel is opgesloten wordt een God die in je hart woont.

Het is nu aan ieder mens zelf om God en Christus in zijn/haar hart lief te hebben en hun geboden te onderhouden. Zo kan de mens in zijn hart ook de vrede van Christus ontvangen (pax Christiana). De vrede die de wereld niet geven kan. Jezus roept de zijnen op om het te wagen met zijn vrede.

Deze vervangt de pax Romana, de allesoverheersende gewapende vrede van het Romeinse Rijk en andere wereldheersers. Ook die in onze tijd, denk maar aan Poetin.

Met geweld kun je het pleit niet winnen. Al roeren wereldse machten zich nog zo, ze hebben geen vat op Jezus. Want zij denken in termen van macht, stelen, geweld en geld. Dat staat heel ver van Jezus af.

Jezus is heengegaan tot groot verdriet van zijn volgelingen. Maar voordat het zover was zei hij:

“Wees/blijf niet bedroefd want ik ga naar de Vader”. Als hij dat niet had gedaan had de Heilige Geest niet van hen beiden kunnen uitgaan. En die hebben we met alle steun die hij geeft hard nodig om staande te blijven tegenover de wereld. Hoor dan de roepstem van Christus, kom en richt u op en laat God de Vader en de Zoon en de Heilige Geest wonen in uw hart en u helpen. Amen

ds. Fia Tempelaar

Kern Eindhoven

Pastoraat:

Gastpredikanten / organisten:

Present / ouderencontact:

Kinderopas:

Diaconie Eindhoven

ds. S. Freytag

mw. E.M. Eekel-Schendelaar

mw. A. Hoyer

hr. R. Schaak

NL06 RABO 03737 44439

06-4395 5283

Agenda

Donderdag 1 sept. 19:45 u. Kerncommissie

Mw. Hoyer

Capella Vesperale

In de Cathrien

Eind vorig jaar moest het koor dat Evensongs in de Catharinakerk verzorgt besluiten daarmee te stoppen. Door ontwikkelingen in de laatste jaren (met name de coronamaatregelen) lag er veel stil en was het koor te klein geworden om verder te kunnen.

Nu hoopt het koor toch een nieuwe start te kunnen maken. Nieuwe koorleden zijn welkom. Daarom een uitnodiging aan wie graag engelse hymns en koormuziek zingt om een paar keer per jaar met de Capella mee te zingen.

Wie interesse heeft kan het melden bij:

Bert Jan van Haarlem,

e-mail: bjvanh57@gmail.com

telefoon: 040 236 6339.

Berichten uit Armenië

Ghuschik vertelde iets over een paar families. De familie in Akori die eens een koe van ons kreeg heeft eerst een kalfje moeten verkopen om een hartoperatie van hun kleinzoon te betalen.

Toen de koe weer moest kalven zijn zowel de koe als het kalfje overleden. Uiteindelijk hielden ze geld over waar ze een varken van konden betalen, maar nu moest de invalide vader naar het ziekenhuis en is het varken verkocht om de behandeling te betalen. Het is een trieste opsomming maar zowel kleinzoon als grootvader leven nog. Dankzij de dieren.

Het meisje dat een zangopleiding ging volgen en met haar zusje naar Yerevan was vertrokken, heeft ook een andere toekomst. De zangeres is verloofd, ze gaat over een poosje trouwen en haar schoonouders nemen de kosten van de zangstudie over.

Haar zusje die een baan zocht om in hun onderhoud te voorzien, is ook gaan studeren. Wie voor die kosten zorgt is niet bekend. In ieder geval hopen we dat de zusjes een zonnige toekomst tegemoet gaan en wensen we ze veel geluk.

Familie Ramasyan, de moeder woont met oma en zoon Darek alleen bij oma in huis. Er is geen va-

der en daarom krijgt Darek een kleine vergoeding van de overheid. De moeder werkte in een fabriek maar die werd gesloten en daarom is ze werkloos. Ze wonen bij oma en leven van haar kleine pensioen.

Ghuschik zendt nog een berichtje door; dat het zusje van de zangeres ook kan studeren, omdat de vader in de oorlog tegen Azerbeidzjan heeft gevochten en gewond is geraakt en daarvoor een kleine uitkering heeft gekregen. Ze weten niet hoelang ze dat krijgen, maar het geeft een beetje ruimte.

Ghuschik leeft in het dorp Snogh, waar iedereen iedereen kent en waar ze in de loop der jaren al heel veel mensen en kinderen heeft geholpen. Het is ook geen wonder dat de mensen met hun zorgen bij Ghuschik aankloppen.

Mocht u nog iets over hebben voor de gezinnen, dan zijn we u daar heel dankbaar voor. Evenals voor de goede gaven die we in de afgelopen periode ontvingen.

Uw giften op rekening NL06 RABO 03737 44439 Diaconie Luthers Zuid-Nederland inzake Eindhoven komen bij de stichting kinderpulp Armenië terecht.

*Hartelijk dank
Thea Dik.*

Vergadering Eindhoven 11 mei 2022

Uit de kerncommissie

De gemeenteavond is op 18 mei. Zoals gebruikelijk beginnen we dan met een gezamenlijke maaltijd en daarna worden de financiële gegevens van het vorige jaar besproken.

Na de pauze is het thema: Tijd, in de bijbel en in de omgang met elkaar. (Nabeschouwing: helaas waren alleen een aantal kernleden met aanhang aanwezig.) De cijfers werden wel besproken maar het thema zal voor een andere gelegenheid be waard worden.

De schoolverlaters zijn bij Rob Schaak thuis uit-

genodigd en op 12 juni worden ze uitgenodigd in de dienst. Op het moment van schrijven van dit artikel is bekend dat er één schoolverlater aanwezig zal zijn in de dienst. Aan haar zal een speciale bijbelversie worden uitgereikt.

Om organisten voor onze diensten te krijgen blijft heel moeilijk, momenteel zijn er nog drie zondagen open.

Marathonzondag (9 oktober) houden wij geen dienst. In plaats daarvan hebben we besloten om op 2 oktober met onze gemeenteleden naar een pannenkoekenhuis te gaan. →→

→ Het paaspresentje dat uitgereikt werd in bijeenkomsten en in de kerkdienst maar ook door de kerncommissieleden werd rondgebracht. heeft veel positieve reacties opgeleverd. Alle bezochte gemeenteleden waren erg blij met het persoonlijke contact.

De vraag kwam boven of we nog wel elke maand een kerncommissievergadering moeten gaan houden. De laatste vergaderingen hadden we bijna dezelfde agenda. Voorgesteld werd om de vergadering een paar weken voor de kopijdatum van de lutherroos te gaan houden. Op de komende vergadering zal dit besproken worden.

Tom Tempelaar

Verjaardagen kinderen

In juli hoopt Lucas Garritsen 9 jaar.
In augustus hopen Sarah Schertzer 11 jaar
en Fenne de Klijn 6 jaar te worden.

alvast gefeliciteerd!

Kern Heusden

Algemeen: mw. H. Haaksema
Pastoraat/Gastpredikanten: mw. J. de Kruijff

Over de Buitendag die door de kern Heusden wordt georganiseerd leest u in het algemene deel op pagina 10. Verder heeft de kern Heusden dit keer geen mededelingen.

Kern Nijmegen

Afspraken pastoraat: Lilo Dankbaar
Coördinatie: prof. dr. M. Matthias
Bankrekening Kern Nijmegen: NL78 INGB 0000 9740 48 Evang.-Lutherse Gem. Zuid-Nederland
Diaconie Nijmegen: NL81 RABO 0373 7444 47

Nijmegen

Uit de kerncommissie

Voor de kern Nijmegen zijn het nog altijd **be-**wogen tijden. Het spreekuur van het **Classicaal College voor de Visitatie** is door verschillende mensen bezocht. We zijn nu in afwachting van de bevindingen van dat college.

Op 8 juni heeft het CvK een gesprek georganiseerd met de leden van de kern Nijmegen over de verkoop van het kerkgebouw. Het was goed om elkaars visies en opvattingen te horen. Het CvK heeft laten weten dat er nog een vervolgesprek komt.

Tuingroep

Met mensen uit de buurt van het kerkgebouw hebben we een tuingroep gevormd, die het onderhoud van het buitenterrein ter hand wil nemen.

De "tuin" van de kerk is maar bescheiden, maar verdient het om goed verzorgd te zijn. Langs een drukbezocht kruispunt is dit een mooi visitekaartje voor de kerk en het is een leuke manier om de verbinding met de buurt tot stand te brengen.

Collectes

3 juli Kinderen van Dalits

Kerk in actie, werelddiaconaat India, onderwijs geeft kansarme kinderen toekomst. Geen plaats voor een kind. Dat is in India aan de orde van de dag. Duizenden kinderen van Dalits worden gediscrimineerd en buitengesloten. Hierdoor blijven hele gezinnen hangen in de armoede waaraan ze zo graag zouden willen ontsnappen.

17 juli Binnenlands diaconaat

Op adem komen in De Glind. Het dorp De Glind is een veilige thuishaven voor kwetsbare, uithuisgeplaatste kinderen en jongeren. In De Glind geloven ze sterk in de helende kracht van een stabiel gezinsleven.

21 augustus Zending Egypte

De kerk zet zich in tegen armoede in de dorpen. Met een groot ontwikkelingsprogramma investeert de Koptische kerk in dorpen in heel Egypte met als doel: minder armoede. In elk dorp werkt ze samen met de inwoners drie tot vijf jaar lang aan betere gezondheidszorg, onderwijs, werkgelegenheid en huizen.

28 augustus Jong Protestant Diaconaat

Diaconaal werk, is dat alleen iets voor volwassenen? Nee! Jong Protestant, de jongerenorganisatie van de Protestantse Kerk, en Kerk in Actie hebben werkvormen ontwikkeld waarmee jongeren kunnen kennismaken met diaconaat.

Annemarie van Diepen

Openstelling kerk tijdens Vierdaagse

De Vierdaagse vindt weer plaats en dus gaan we net als in 2019 onze kerk weer openstellen. Tijdens de Vierdaagse van maandag 18 tot donderdag 21 juli is de kerk open van 14 - 18 uur als een plek voor rust en bezinning: 'Een pleisterplaats voor de ziel'.

Mensen kunnen zich even terug trekken uit de drukte. De kerkruimte is daarvoor heel geschikt. Daarnaast zal er ook gelegenheid zijn voor een (gezellig) gesprek bij koffie, thee en water. Wie mee wil helpen als gastvrouw of gastheer kan zich opgeven bij ds. Susanne Freytag. Geef daarbij aan op welke dag en welke tijdsblok (van 14-16 uur en 16-18 uur) u kunt. Of kom als u die dagen in Nijmegen bent even langs.

ds. Susanne Freytag

De andere wang

Op de vijfde zondag van de maand houden we altijd een bijzondere bijeenkomst en op 29 mei ging deze over oorlog en vrede. We zongen vredesliederen, die sinds de inval in Oekraïne weer extra zeggingskracht hebben gekregen.

Katarina Wolf begeleidde ons daarbij op piano en gitaar. Ook spraken we met elkaar over onze gedachten en gevoelens bij de gebeurtenissen. Dit plaatsten we in het licht van de beroemde woorden van Christus: "...keer de andere wang toe." Wat zegt die tekst ons eigenlijk? Geen makkelijke vraag, maar het was goed om er met elkaar over te praten.

Daarna was er ruimte voor gebed. We sloten de bijeenkomst hoopvol af met de woorden:

*Freunde, dass der Mandelzweig wieder blüht und treibt,
ist das nicht in Fingerzeig, dass die Liebe bleibt?
Dass das Leben nicht verging, so viel Blut auch schreit,
achtet dieses nicht gering in der trübsten Zeit.
Tausende zerstampft der Krieg, eine Welt vergeht.
Doch des Lebens Blütensieg leicht im Winde weht.
Freunde, dass der Mandelzweig sich in Blüten wiegt,
bleibe uns ein Fingerzeig für des Lebens Sieg.*

Helene Stafleu

Oecumenische Werkgroep Diaconaat

Sinds kort nemen we actief deel aan de oecumenische Werkgroep Diaconaat in Nijmegen die praktische hulp verleent in de stad. In samenwerking met Stichting Kim en o.l.v. Mirjam Schuilenga is het ondertussen alweer de vierde dialoogtafel geweest in de Lutherse kerk Nijmegen

Bijvoorbeeld door brood rond te brengen, dat op zaterdag overblijft bij enkele bakkerijen. Dit brood bezorgen we bij mensen met weinig inkomen. Daarnaast zijn we aangesloten op de hulpverlening aan vluchtelingen uit Oekraïne. Lilo Dankbaar en Horst Koschmidder zetten zich hiervoor in.

Wat doet De KIM?

"Stichting De KIM is een katholieke organisatie voor maatschappelijke activering werkzaam in de provincies Flevoland, Utrecht en Gelderland. Ons doel is noden van mensen te signaleren en groepen vrijwilligers te activeren en zodanig toe te rusten dat zij zich kunnen inzetten deze noden te helpen lenigen. Dit om mensen een menswaardig bestaan te geven.

Menswaardigheid betekent onder andere dat mensen zichzelf kunnen laten zien zoals ze zijn. Het betekent dat ieder mens van toegevoegde waarde is in de samenleving. Dat is de basishouding waarop onze projecten zijn gebaseerd. Zo

willen we bijdragen aan een zorgzame en rechtvaardige samenleving."

Tijdens de bijeenkomsten ontstaan er vanuit de thema's mooie inzichten en gesprekken. Mensen durven zich open te stellen en hun gedachten-gang met elkaar te delen.

Per dialoogtafel groeit het aantal deelnemers. En bijzonder is dat onze kerk zo gewaardeerd wordt. Eén deelneemster heeft al een kerkdienst van ons bezocht.

Het is een mooi project.

De thema's van de afgelopen dialoogtafels waren: 'de Moeite Waard', 'Opnieuw Beginnen', 'Een-Saamheid' en 'Jezelf zijn'. Als ik die thema's achter elkaar zet, van voor naar achter en omgekeerd, ontstaan er twee bijzondere zinnen die verbindend werken; "de Moeite Waard zijn om Opnieuw te Beginnen met of zonder Een-Saamheid Jezelf te kunnen zijn" of "Zou het kunnen dat je door jezelf te zijn, in een-saamheid opnieuw kunt beginnen en daardoor de moeite waard bent?"

De komende dialoogtafel is op:
14 september. 19:00 – 21:00 uur.
Deelname is gratis.

Coby van Dam-Bouwens

Pastoraat:
Diaconie:
Ledenadministratie:
Coördinatie:
Diaconie Zuid-Limburg

ds. S. Freytag
mw. K. Mulder
mw. G. Boon
dhr. H. Oosterveer
NL57 RABO 0373 7110 26

06-4395 5283

Onze gasten uit de regio Eindhoven

De kern had enthousiast gereageerd op de vraag of Eindhoven de Pinksterdienst in Heerlen aanwezig kon zijn. Natuurlijk vonden wij dit spontane idee geweldig. De kerk was daardoor goed gevuld met 28 aanwezigen. Wat is het zingen dan weer heerlijk.

Om onze gasten niet ongevoed terug te laten rijden hebben we een gezamenlijke lunch gereed gezet. Het organisatie team had zijn beste beentje voorgezet en het was voor een ieder smikkelen geblazen.

Eigen gemaakte soep door onze specialist daarin en eigengemaakte salades (dank aan het salade team). Zo iets geeft natuurlijk ook de mogelijkheid om gezellig in een ontspannen sfeer weer

eens bij te praten. Rond 14:00 uur ging iedereen terug naar zijn eigen leefstek en wij danken de gasten uit Eindhoven die ons bezocht hebben. Een goed idee voor de toekomst.

Horst Oosterveer

Uit de kerncommissie

De ervaring met de Paasbrunch konden we weer goed gebruiken voor de lunch op 5 juni Pinksteren. Er kwamen gemeenteleden uit Eindhoven naar Heerlen. Hiervan zal ook een klein verslagje en een aantal foto's verschijnen in deze Lutherroos.

Dan zijn we nog steeds bezig met de zgn. lopende zaken, zoals het opknappen van onze garages. Wij zijn de verhuurder, dus moeten de garages er van buiten netjes uitzien. Het hout van de ramen wordt vervangen/opgeknapt. De deuren worden bijgewerkt.

De St. Wijkpresentie heeft een nieuw idee ingebracht. Zij willen een kleding beurs/ruil organiseren. Hiervoor komt er te zijner tijd een informatiebord bij de zij-ingang van de bijgebouwen van onze kerk. Eerst dan wanneer er informatie betreffende de regels hiervoor ingewonnen zijn.

Eveneens wordt er nagedacht om de directe buren uit te nodigen om hen in te lichten wat er zoal, buiten de kerkdiensten om, in ons gebouw

plaatsvindt. Bij de officiële opening van de in gebruik neming door St. Wijkpresentie wordt er breder uitgenodigd. (Dit alles is vertraagd door de coronapandemie).

Men wil een diaconaal project starten i.s.m. de PKN gemeente Parkstad om op de 2e en de 4e zondag soep uit te delen vanuit onze keuken. Uiteraard zijn hier vrijwilligers voor nodig. Keety Mulder kan u hierover beslist meer vertellen.

Ds. Susanne Freytag heeft bericht gehad van heer Marcel Krutzen. Hij heeft zich verdiept in de geschiedenis van ds. Kupfernagel, een voormalige voorganger in onze gemeente. Hij gaat hierover een artikel schrijven. Zodra bekend is wanneer dit artikel uitkomt, hoort u meer hierover.

Gerda Boon

Collectes komende tijd

14 augustus: Hulp aan ongedocumenteerde vluchtelingen. Nederland telt zo'n 30.000 migranten zonder verblijfsvergunning. Ongedocumenteerden hebben weinig rechten en er is altijd de angst voor uitzetting. Diverse kerkelijke initiatieven helpen met advies en dagbesteding en stimuleren zo de veerkracht van deze mensen.

28 augustus: Eigen diaconie.

Ontvangen giften voor de kerk.

Mevr. de G. Brunssum €50,00

Mevr. de B. Heerlen €10,00

Mevr. v. L. € 50,00 (voor Paasbrunch)

Vespers in de Lutherse kerk Heerlen

Na twee jaar onderbreking hebben we dit voorjaar met veel plezier de draad opgepakt om samen met onze zusters en broeders van de Andreasparochie en de Protestantse Parkstad Gemeente de Stille week te vieren.

Susanne Freytag en Keety Mulder namen structureel van onze kant aan de voorbereidingen deel, maar het leeuwendeel werd voorbereid door Joachim Stegink (de predikant van Parkstad) en Ada Hagreis (de liturgieën). Joachim zette bij de diensten steeds een groot beeldscherm neer voor de muziek en kruiswegbeelden.

Ruud Post zorgde bij ons voor de orgelbegeleiding. Elk jaar merk je dat het aantal bezoekers gedurende de week steeds wat toeneemt. Nu van 19 naar 22 en 24 voor de drie vespers in onze kerk. Dat zijn er wel wat minder dan in 2019.

Een vesper is bedoeld voor stilte en inkeer. Daarom is vanaf kwart over zeven de deur naar de bijruimten dicht en moet het ook daar stil zijn. Bij de ingang staat iemand om op de stilte te attenderen en de liturgie uit te delen.

Deze keer stond kwetsbaarheid centraal. Corona en de oorlog in Oekraïne laten ons zien dat ons leven heel vaak niet maakbaar is. In de drie dagen in onze kerk werd steeds een beeld uit de kruiswegstatiën van Jouk Boon centraal gesteld (zie de Lutherroos van een paar jaar geleden), vooraf gegaan door "Als alles duister is" (Taizélied), een wisselspraak uit psalm 22 (2-12) en het lied van Herman van Veen "Wie heeft de zon uit jouw gezicht gehaald".

Voor de drie statiën "Jezus wordt geholpen bij het dragen van het kruis", "Een vrouw droogt het zweet van het gezicht van Jezus" en "Jezus wordt van zijn kleren beroofd" werd gelezen uit resp. Marcus 15, de "legende van Veronica" van Selma Lagerlöf en weer uit Marcus 15.

Afgesloten werd met "Blijf bij mij en waak hier met mij" (Taizé), gebed en gezongen Kyrië, waar-

na mensen naar voren konden komen om een kaarsje aan te steken, met het noemen van een naam of het uitspreken van een kort gebed, of in stilte.

Het avondgebed en de zegenbede besloten de bijeenkomst. We gingen ook in stilte naar buiten. Samen met de tussenliggende stiltes duurde het iets meer dan een half uur. Uit de reacties begreep ik dat ook deze cyclus erg geslaagd is.

Hoewel ik als zelfbenoemd deurwaker mijn best deed om stilte te bevorderen, was ik blij dat er buiten zowel vóór als ná de vesper toch gesprekken ontstonden. Onze vaste spontane kerkganger Karel kwam dinsdag bijna in tranen terug van de verderop gelegen RK-kerk, met de mededeling "Ze willen mijn Jezus gaan doden". We begrepen van hem dat het kruis met het corpus daar de kerk in zou worden gedragen en dat hij dat niet kon aanzien. De mededeling dat dat bij ons niet zou gebeuren en dat er zondag na de dienst weer koffie zou zijn verheugde hem zeer. Hij wilde niet weg zonder liedboek. Gelukkig hadden we nog genoeg oude liedboeken liggen, zodat hij blij naar huis kon gaan. Het liedboek liet hij onderweg al trots aan voorbijgangers zien.

Juist omdat er veel stilte zou zijn, hadden we ook bedacht dat op woensdag, een uur voor vesper-tijd, dus om half zeven, brood met soep gegeten zou worden. Behalve Keety zorgde ook Betsy Groenewold voor soep, zodat er keuze was uit vegetarische courgette- en tomatensoep. Er was Turks brood bij en je kon nemen zoveel als je wilde.

Het was prachtig weer, zodat enkelen er voor kozen om buiten in de avondzon hun maaltijd te genieten. Zoals verwacht waren vooral de diehards van de verschillende gemeenten present, die zo de kans kregen toch even informeel met elkaar te spreken en de kennismaking te hernieuwen. Kort en krachtig, en: voor herhaling vatbaar.

Ab Mulder

Contactadressen

Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland

Predikant

mw. ds. S. Freytag

☎ 06-4395 5283
St. Jorislaan 14
5611PM Eindhoven

e-mailadres:

✉ ds.freytag@lutherszuidnederland.nl

Kerkenraad

Secretaris: hr. T. Tempelaar
e-mail: secretariaat@lutherszuidnederland.nl
tel: 040-262 3104

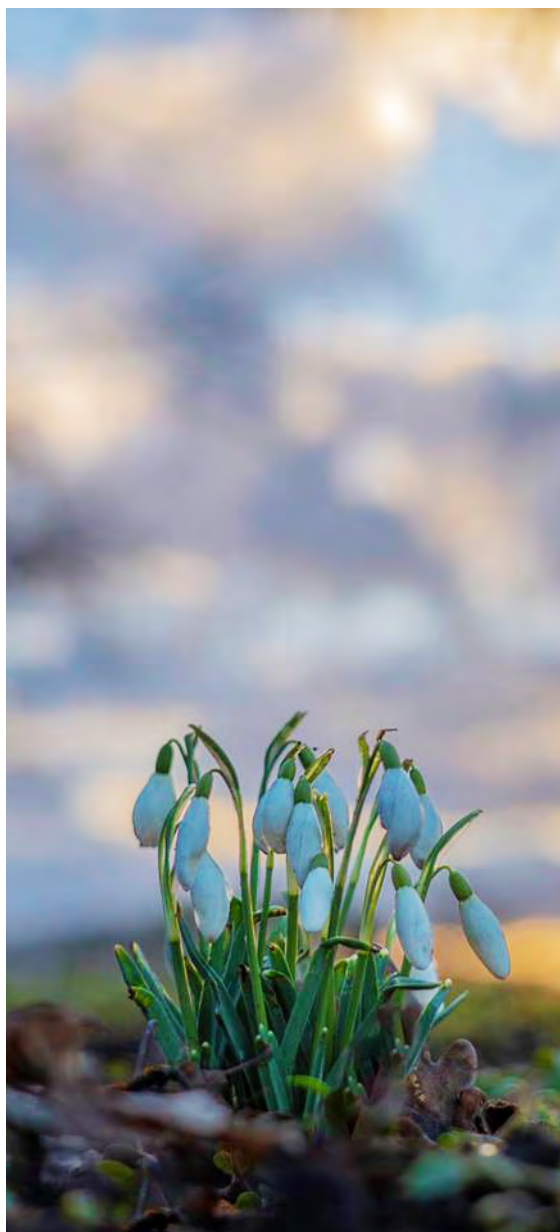
Rekeningen
Graag de juiste tenaamstelling vermelden.

Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland
NL43 RABO 0373 7412 51
NL87 INGB 0001 1373 31
NL25 ABNA 0860 1918 42

Diaconie Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland
NL57 RABO 0373 7110 26

Overige
S.O.S. Telefonische hulpdienst [Sensoor]
tel: 040-212 5566

Luthers Zuid-Nederland op Internet:
www.lutherszuidnederland.nl

KERKDIENSTEN

Eindhoven

Dommelhoevstraat 1A
Eindhoven
Aanvang 9:30 u.
(tenzij anders vermeld)

Alle DoReLu-diensten aanvang 11:00 uur

3 juli - 3e z.na Trinitatis

DoReLu-zomerdienst [DO]
ds. Herman Klinkvis [Leeuwarden].

10 juli - 4e z.na Trinitatis

DoReLu-zomerdienst [DO]
hr. Raang Boer Ibema

17 juli - 5e z.na Trinitatis

DoReLu-zomerdienst [DO]
ds. I. Reinhold

24 juli - 6e z.na Trinitatis

DoReLu-zomerdienst [LU]
dr. T.H.M. Akerboom [Nijmegen]

31 juli - 7e z.na Trinitatis

DoReLu-zomerdienst [LU]
ds. S. Freytag

7 aug. - 8e z.na Trinitatis

DoReLu-zomerdienst [LU]
ds. S. Freytag

14 aug. - 9e z.na Trinitatis

DoReLu-zomerdienst [RE]
hr. Raang Boer Ibema

21 aug. - 10e z.na Trinitatis

DoReLu-zomerdienst [RE]
ds. Jan Douwes [Leiden]

Heusden

Putterstraat 32
Heusden
Aanvang 10:30 uur
(tenzij anders vermeld)

21 aug. 10e z.na Trinitatis

drs. E.E. Aarsen-Schiering [A'dam]

4 sept. - 12e z.na Trinitatis

ds. S. Freytag

Buitendag Luth. Zuid-Ned. in Heusden

28 aug. - 11e z.na Trinitatis

DoReLu-zomerdienst [RE]
ds. R. van Aniel

4 sept. - 12e z.na Trinitatis

ds. S. Freytag

Buitendag Luth. Zuid-Ned. in Heusden

11 sept. - 13e z.na Trinitatis

ds. S. Freytag
Viering Heilig Avondmaal

KERKDIENTEN

Nijmegen

Prins Hendrikstraat 79
Nijmegen
Aanvang 10:00 u.
(tenzij anders vermeld)

3 juli - 3e z.na Trinitatis
dr. T. van Willigenburg

17 juli - 5e z.na Trinitatis
ds. H. Allewijn

31 juli - 7e z.na Trinitatis
Kerncommissie
Andere bijeenkomst

21 aug. - 10e z.na Trinitatis
ds. S. Freytag

28 aug. - 11e z.na Trinitatis
ds. W.J.H. Boon

4 sept. - 12e z.na Trinitatis
ds. S. Freytag
Buitendag Luth. Zuid-Ned. in Heusden

Zuid-Limburg

Meezenbroekerweg 70
Heerlen
Aanvang 10:30 uur
(tenzij anders vermeld)

10 juli - 4e z.na Trinitatis
ds. A. Hana

24 juli - 6e z.na Trinitatis
ds. S. Freytag
Viering Heilig Avondmaal

14 aug. - 9e z.na Trinitatis
ds. W.J.H. Boon

28 aug. - 11e z.na Trinitatis
ds. S. Freytag
Viering Heilig Avondmaal

4 sept. - 12e z.na Trinitatis
Buitendag Luth. Zuid-Ned. in Heusden

Bergen op Zoom

Nog niet bekend

Dienst in het koor van de Gertrudiskerk
Kerkstraat 7, Bergen op Zoom

Evangelisch-Lutherse gemeente Zuid-Nederland

meer info: www.lutherszuidnederland.nl

lutherszuidnederland.nl

